

SBURATORUL *Literar*

REVISTA-SAPTAMANALA

SUMARUL No. 26

<i>E. Lovinescu</i>	Anticipații literare
<i>Elena Farago</i>	Un bun rămas...
<i>Marcel N. Romanescu</i>	Intre pasări
<i>Victor Eftimiu</i>	Primăvară rea
<i>Ion Călugăru</i>	Odată
<i>G. Răilescu</i>	Chiar azi voiu râde
<i>Const. Gerota</i>	Pe marginea lui Daudet
<i>Mihail Cosma</i>	Nimfa
<i>B. Fundolanu</i>	Cartea de artă
<i>Vladimir Streinu</i>	Singurătate

Cronica Dramatică: F. ADERCA.

Cronica Artistică: VICTOR ION POPA.

Insemnări Literare.

26

SBURĂTORUL LITERAR

REVISTA LITERARA, ARTISTICA ȘI CULTURALA

DIRECTOR: E. LOVINESCU

ANTICIPAȚII LITERARE

I

Cu riscul dar și cu emoția anticipației vom schița silueta literară a câtorva tineri poeți care, stând încă pe pragul tute-lar al Sburătorului, scrutează zarea. Riscul iese din încercarea de a defini un talent tocmai în momentul delicat al formației; emoția, din priveliștea aripelor ce nu și-au tras încă linia pre-simțită:

Le transparent glacier des vols qui n'ont pas fui ¹).

Infruntându-le pe amândouă, încercăm totuși aceste caracte-rizări provizorii în clipa dificilă a îngănării zorilor cu noaptea.

I. Emil Dorian.

Văzută prin prisma principiului gourmontian al diferențierii (nu-l numim așa pentru că ar fi fost găsit ci numai subliniat cu insistență de Remy de Gourmont), opera poetică a d-lui Emil Dorian, atât de circumscrisă și de specială, atât de definită și, oarecum, de perfectă, este lipsită de meritul originalității. Ca atitudine sufletească și ca mijloace de expresie, genul a fost creat la noi de d. Em. Bucuța în *Cântece de leagăn*. Anumite nuanțe, anumite cadre în care e strânsă inspirația, fluiditatea formei, observația minuțioasă, și, mai ales, invenția imaginilor originale și poetice, acordă totuși *Cântecelor pentru Lelioara* o superioritate de realizare evidentă și o oarecare diferențiere de amănunt apreciabilă. Raportul dintre cele două opere rămâne încă raportul dintre invenție și perfecție. În sine, meritul cade asupra invenției; aruncând câteva flori peste meritele defuncte, în artă se valorifică însă realizarea. Prin injustiția ce comandă progresului uman, orice formă nouă de evoluție anulează pentru cei mai mulți formele trecute. Sta-

22 OCT 20

bihrea relațiilor de dependență rămâne numai pe seama celor ce nu trăesc prin intuiție, ci își stimulează plăcerea prin auxiliare pur intelectuale. Numai ei surprind cum filonul crescut și irizat în atâtea lumini al *Cântecelor pentru Lelioara*, deviază din izvorul elementar al *Cântecelor de leagăn*.

* * *

Atitudinea e aceeași. În mijlocul unei bogate literaturi de copii, poezia celor doi scriitori este oarecum nouă: nu e pentru copii ci inspirată de copil; o literatură minusculă pornită din gesturile minuscule, dar cu o proiecție atât de mare, ale micii plămăde omenești ce desfăce orizonturile cu simpla tremurare a degetului și deschide cerurile cu nevinovatul ei surâs. O astfel de literatură s'a mai scris, desigur; dar fără acea continuitate convinsă și atentă, prin care d. Bucuța a făcut din copil o lume paradiziacă plină de îngeri bucălați, iar d. Dorian un microcosm de imponderabile și de infinitezimale fixate în prețioase imagini. Nefiind pentru copii, această literatură nu e însă nici lirică; poetul nu-și cântă dragostea ca Victor Hugo, de pildă; exaltându-și sentimentul patern, nu scrie arta de a fi tată, — ci rămâne în atitudinea lui extatică (Em. Bucuța) sau încordată (Em. Dorian) în fața vieții plâpânde ce înmugurește în iradiere atât de suave. Mai spontană, mai angelică, dar mai primitivă, ca fond și mai ales ca formă, prin lipsă de muzicalitate și de proprietate verbală, la d. Em. Bucuța, — această poezie *sui generis* devine mai minuțioasă, mai artistică și mai „prețioasă” la d. Emil Dorian.

* * *

Ceiace definește poezia d-lui Emil Dorian este caracterul ei de observație strictă. Înainte de a fi un mobil de exaltare paternă, copilul este un obiect de studiu; și cum psihologia n'a început, fiziologia lui rămâne aproape unicul principiu ce domină inspirația poetului. Nici o mișcare nu-i scapă, și, fără să devină solemnă și patetică, se înscrie în notații precise: uneori, o serie întreagă de imagini, complicate și conjugate, dau echivalența poetică a unui act al vieții. Vorba, — cel mai impresionant mister al deșteptării sufletului, — a fost astfel circumscrisă prin mai multe imagini, din care reproducem numai una, pentru ingeniozitatea ei împinsă până la prețiozitate;

Se 'nghesue la gură 'n poartă Acum nu te mai infurii
 Alătea vorbe dulci și par Ci lași să se coboare ușor
 Oife albe, care poartă Și sună toată valea gurii
 Talange de mărgăritar. De farmecul cântării lor.

Și dacă nu se pierd pe vale,
 E că un deget cărcotaș
 Înfipt în fundul gurii tale
 Le 'ndreaptă ca un ciobănaș.

Iată și „creșterea” prinăă într'o imagine tot atât de plastică :

Găinușele bălane Ciugulesc din tivul rochii,
 Care sunt genunchii lăi Ciugulesc cu zor nespus
 S'au făcut cam năsdărăvane Ca să poată scoate ochii
 De când umbli prin odăi, Către soarele de sus.

Și deatunci, se vede lesne,
 Ciugulind-o câte-un pic
 Rochia lungă până 'n glesne
 Ți-a rămas până 'n buric.

Și pentru a da un ultim exemplu de sensibilitate și de invențiune, reproducem și *Rochițele* :

În fiecare dintre rochii Albastre, roșii, dantelate
 Tu altă față îmi răsai Cu volănașe sau cu creș
 Într'una sunt cenușe ochii, Eu te subesc la fel în toate,—
 Într'alta părul mai bălai. Dar una-mi pare mai de preț :

Și-ai mișcări așa cochete E scurtă și se vâd când saltă
 Și-atâtea grații știi să pui, Genunchii ca doi porumbei
 Că parcă am atâtea fețe Șoptind în taină la-olaltă
 Câte rochițe sunt în cui. Subt streășina unui bordei.

• • •

Literatură miniaturistică, care seamănă cu acele trudnice enluminuri din jurul unei pagini sacre ; literatură de transpoziții fine și grațioase ale atâtor gesturi prozaice ; literatură limitată și, oarecum, specializată la un singur obiect minuscul. Îndărătul acestei curiozități încordate, nu este totuși numai ochiul poetului ce prinde, elimină și transpune ci și o inimă pasionată. Din mijlocul atâtor imagini noi și zămbitoare, se înalță astfel, deo-

dată, și strigătul dezolat al tatălui de a nu fi participat cu nimic la durerea creațiunii copilului său, — strigăt, pe care nimeni, poate, nu l'a exprimat într'o formă atât de simplă și de banală și totuși atât de patetică :

*Amară fuse suferința
Pe urma umilinței grele,
Dar azi îți nasc și eu ființa
Prin toate cântecele mele.*

E. LOVINESCU.

UN BUN RAMAS...

Un bun rămas, —
Și vei pleca,
Tu, ce-ai bătut la ușa mea
Cerând un zâmbet cald, așa
Cum alții cer un drob de pâine...
Și vei pleca
Tu, ce n'ai luat din viața mea
De cât un azi,
Un singur azi
Fără de ieri
Și fără de mâine...

Și vei pleca
Ne plâns, și nedorit, așa
Cum nechemat veniși,
Străine,
Străin de tot ce viața mea
Știu să ceară sau să dea
Până la tine...

Și vei pleca
Și te-oi uita
Așa cum uiți, fără' să te doară,
Un cântec nou, o floare rară
Ce te-au oprit o clipă 'n loc
Dar n'au schimbat-o 'n nenoroc

Și nici în norocire, clipa
 Ci doar i-au poleit aripa
 Cu 'n pic de aur pieritor...

Și vei pleca, biet călător,
 Făr' să te 'ntreb măcar de poate
 Ai vrea să mai rămâi un ceas, —
 Și fără să mă 'ntreb de poate
 În îngăimatul bun rămas,
 Ce-l spui unicei noastre clipe,
 Sugrumi cu desnădejde-un glas
 Lăuntric care stă să'mi țipe
 Ce mult ai vrea să te mai las
 Să stai în preajmă-mi
 Nu un ceas,
 Ci viața toată...

ELENA FARAGO.

INTRE PASARI

Că vulturul rotește peste-abise,
 tăind stăpânitoare cercuri rare
 în apele tăriei, — ce mirare ?
 Doar s'a născut cu-aripele deschise,

purtând în pânza lor comori de vise ;
 și de se 'ntoarce-acasă plin de zare
 din ciocu-i pică paiele solare
 sau fulgerele țărilor promise,

De mii de ori mai vrednică e rața,
 închisă 'n mālul bălții toată viața.
 Prin gratii lungi de trestii simte cerul :

Pe-aripi de humă trudnic, se ridică,
 Foșnește'n stuf, isbește 'n gol și pică,
 C'un țipăt omenesc jicnind eterul.

MARCEL N. ROMANESCU.

PRIMĂVARĂ REA

*Cu pale mari de noui spintecați
Și risipiți în vinele vârtejuri, — Primăvara
S'arată în acest sfârșit de Februar
Tulburătoare, încrunțată și vijelioasă...*

*Am fost în munți: decorul, noui negri.
Am fost la țărnul mării, marea vâjâia
Subt vâlmășala maseilor de noui vineți,
Vândă și rea, frumoasa mare de-altădată.*

*Am fost pe Bărăgan și m'au înspăimântat
Balaurii și taurii pe brânci, la orizont,
Urcându-se grăbit, acoperind lumina
Și vrând, din vârful cerului să-mi cadă 'n cap.*

*Nu pot să mai îndur o nouă primăvară.
Sânt obosit de-acum de-această luptă
Cu soarele ce va veni, cu aburii de pe ogoare.
Și cu neliniștirile din sânge și nădejdi.*

*Sânt biruit de-acum. Nu vreau o primăvară nouă
Căci nu mai am puteri să-i duc povara...
Sânt obosit. Aș vrea un an întreg să plouă!
Subt ploile de toamnă, aș vrea să moară primăvara.*

*Vino, ploaie măruntă, picură mereu, ploaie măruntă
S'aprindem focul, să tragem perdelele, lampa să arză.
Primăvara își trimite prima barză
Ameninșând: ia uite cum se 'ncrunță!...*

VICTOR EFTIMIU

ODATĂ

Mărunt și ghebos, în șuba prea largă, Bulmaș trecu pe dinaintea crâșmei, purtând o oală cu murături.

Domnul Glantzer, dascălul său ieșea tocmai din crâșmă. Miop, ței recunoscu însă învățăcelul, după hârșăitul papucilor pe trotuarul ud, și-l strigă:

— „Ei prințșorule!“...

Domnul Glantzer eră un solu de omuleț ciolanos și posac, cloplit anume să rămână un însăngurat: privirea lui, numai, furisată prin sprâncenele stufoase, îngheță orice fior și orice umbră de surâs, nu numai copiilor, dar și oamenilor mai bătrâni.

Copilul grăbi dar pasul la auzul vocii.

— „Ei, afurisenie!... școlarul!“ îl mai strigă domnul Glantzer odată, silindu-se să-și îngroașe vocea care săltă pițigălată și veselă.

Bulmaș se întoarse brusc și sperlat, căzut par'că în laz.

— „Tu ești, prințșorule?“...

— „Eu sunt Bulmaș a Țiprei și-s amărât: nu-s prinț!“, se schimonosi așa, viclean, vârându-și în șubă obrăjorul, ca să-l ferească de palmă.

— „Amărât?... tu, care ai numai ochii, că trup a uitat Dumnezeu să-ți dea? Amărât, un sugaciu ca tine? Un ovrei nu trebuie să fie amărât, ovreii trebuie să fie vesel... Azi n'avem peste toată lumea Vineri seara, când fiecare ovrei e rege, și orice slutenie chelboasă de ovrei prinț? Dece o întorci dar că nu ești prinț?“

— „Azi avem Joi seara!“...

— „Joi, nejoj, poți fi prinț ori nu, eu-s domnul Glantzer și-s tare vesel. Și de asta ai să mă duci tu acasă!“

— „Domnu Glantzer, trebuie să duc murăturile că se răcește mămăliguța și jumările de vacă!...“

— „Te ducе acasă viăganul meu Max... Nicl o grijă! Nu știu ei cine-l domnul Glantzer? Au să te bată că ți-ai prăpădit vremea cu el? Auzi?... Să nu știe cine-l domnul Glantzer, cel mai de frunte profesor din târg? Dumnezeu, care are atâtea în uriașă lui țidvă și încă-l știe căci, altfel nu l-ar socoti vrednic să se chinuiască pe lumea lui; și părinții tăi, niște... niște... să nu-l știe?... Ai auzit?!...“

— „Domnu' Glantzer eu-s tare amărât!“

— „Ovreii trăește cât trăește și tristețea lui. Da, ce te uiți așa sperios?“

Ceva ușure bolborosă în Bulmaș și ar îl plâns poate de ciudă de frig sau de foame, dacă nu se rușina de dascăl.

Vântul huruia negru și ca o cenușă suflată de dănsul văsliau corbi și alergau pe drum vedenii.

— „Măi ai draculul?... Ce boală au hudîțele astea? Ori de câte ori mă duc acasă noaptea, se iau după mine. Nu știu cum par'că le aștept să țipe...“

Buimaş {deabia-şi putea înfrâna ciuda şi spalma; ca să se răzbune se împingea mereu în dascăl gândind, așa... din greșală, să-l răstoarne în șanțul depe marginea drumului.

Domnul Glantzer se poticni numai în băț, gălăi odată greu și crezând că micul său însoțitor a căzut și plânge, ca să-l îmbu-neze, îl pupă pe cușmă.

— „Vără mâna în buzunar și scoate gologani; acasă mi-l dai!”

Buimaş scoase vre-o doi pumni de crețari printre cari erau mulți lei de argint. Ținându-se strâns de brațe, porniră iar. Ajunși la o casă cu ceardac, domnul Glantzer păși cu o copilărească gravitate și bătu cu bățul în fereastră.

O femeie îmbrobodită cu testemel verzul se ivi la lumina geamului.

— „Vine tata!” răsunară o mulțime de glasuri bucuroase subțiri și câteva perechi de picioare svelte, lezești, răsăriră, călcând pe un pat un colno de perne desfătate.

O ușă de soanduri pleni și întârziată intrară printr'o tindă întunecoasă în care se auzia găngurită de hulubi, cotecădăit mormăit și aproape fonf de godac, într'un iatac ghiftuit cu mobilă bătrână.

Domnul Glantzer șopti ceva încet ca să nu sfarme tăcerea cenușe de scrum. Nevasta îl privi morăcănăoasă, oftă sec și-și șterse lăcrămile cu o margine a pestelcii.

Copii așteptau tremurând să se întâmple celace presimțiau c'ascunde tăcerea.

Doamna Glantzer își plecă fruntea peste covata unde se umfla plămădeala de pâine, furis privi la un băiat de vre-o 13 ani, cu ochelari dați peste urechi care scria celace însemna să se ascundă după horn.

— „Iar ai adus un drac de chlabur noaptea, să-l rupă dulăii straele, c'apăi tu, să-l îmbraci din calicia ta și să-ți lași copiii gol?”

— „Mă rog... cocoană... ăsta nu-l drac mai întâi: e Buimaş a Țiprel. Ți-am spus să vorbești cu mine altfel. Cine poartă testemel: eu, ori tu? Nu-l cunoști? Ce mai trăești pe lumea asta dacă nu-l cunoști?”

Ăsta-i cel mai sărguincios din școală. Învață ca un popă, e sperios ca un călugăr când zărește noaptea o capră și e isteț ca mine. Ce mai vrei: poate nu-ți place?...

Vin să te pup, mățișor fără mustețe.*

— „Auzi tu, Haiche... Noi oamenii cât trăim nu știm singuri ce-l cu noi. Întrebăm mereu și nu ni se răspunde: dascălul nu ne înțelege întrebarea, și noi noi noi nu știm să-l întrebăm.

Buimaş a Țiprel, tu ce zici?”

— „Domnu Glantzer, eu-s tare amărât!”

— „Ce zici, Haiche, e destul de gălbășos ca turnându-l după

moarte în bronz să nu fie prea mare schimbare între ei deacum și deatunci...

— „Te-ai îmbătat ca să vii și să mă zăluzești de cap? Copiii ți-s desculți și flămânzi, sugaciul din leagăn e bolnav și tu...”

— „Dacă-s flămânzi diavolii să mai mănânce gândaci fripti cu hrean, saramură de lăcuste cu pătrunjel și borș cu ficat de mâte ori de șoarec...”

Halche. Halche par' că ai să trăești cât lumea? Gândești c'ai un trup de oțel și un suflet de fum?

Trebue să-ți rărmăe numele pe lumea asta. Bulmaș a Țiprei are cap și asta are să vorbească în fața lunei și a lui Dumnezeu d'aprenoi când n'om mai fi. El are să ne pomeniască și ne-a plănge. De asta nu trebuia să-l spui drac de chiabur. Nu vezi după șuba lui tătâne-său și oala cu murături, pe care o așteaptă flămânzii acasă, că nu-l chiabur?”

— „Și dacă nu-l chiabur de ce l-ai târât noaptea pe drumuri să-l scuture apoi frigul și să-l curgă gutunariul?”

— „Vezi dacă nu m'ascuți? Eu am băut un pahar de rachiu și l-am dat lui banii să mă ducă acasă, de asta l-am adus!”

— „Banii ți-s la crăsmă!...”

— „La crăsmă, la crăsmă, dar nu banii pe toată luna; o leafă era doar!”

— „O lună om flămânzi deacum!... Uite-ți, tâlharule, viesparul de slutenii. Nu... te... gândești c'ai suflet și ai să dai seama odată...”

Domnul Glantzer rămase încurcat: vorba nevastei îl tulbură și-l încurcă mai rău gândurile încâlcite, sărăcia, păreții uzi și afumați îl îngreșeau. Veselia și încrederea cu care intrase în latic se uscaseră dintr'ânsul ca o apă stătută în soare. Copiii tăceau strânsi de păreți ca umbrele, așteptând mereu, iar Max, cel mare și vrednic, își scotea din când în când fricos prin locul dintre horn, tavan și părete, nasul roșu pe care încâlecuse o păreche de ochelari.

— „Bulmaș a Țiprei, nu ți-am spus eu să vâri mâna în buzunar, să scoți lei de argint și creștarii, ca să mi-l dai acasă!”

— „Dar eu țineam oala cu murături și nu mă puteam mișca măcar!”

— „Nu te mai desvinovăți, băețele, de geaba, cine știe unde și-a prăpădit odată cu mințile și banii!”

În vremea asta, Bulmaș, care făcuse o bortă în buzunar și strecurase în căptușală gologanii, ca nu cumva să pață rușine dacă l-ar buzunări, nu era deloc liniștit.

Bietul său suflet se svârcolia și se întorcea pe toate coastele ca o vițelușe bolnavă.

— „Dă înapoi banii că-l păcat!... Îi plăcea cineva.”

— „Da par'că, dacă ni se înleee nouă mațele de bărdan, domnul Glantzer se gândește la noi.”

— „Tâlharușe, Tâlharule!...”

Și ca să nu l se bănuie măcar gândurile astea, cliptă des și

viclean, ca și cum îl orbia lumina opaițului, se făcea mic și tăcea mereu. Inchisă într'insul, milostenia bătea cu pumnii și piciorușele într'o poartă de fier, dar țâțânele rămăneau țepene, iar vrerea lui întindea mâna numai vicleaniei care ieșea dintr'ânsul semeț, ca o înecată dintr'un laz.

— „Bulmaș a Țiprei, și zici tu oă n'ai luat creițarii?”

— „Nu i-a luat! Ce mai bagi copilu'n boale, cu uitătura ta cruntă!”

— „Care va să zică eu nu mai știu ce-l cu mine?... Dacă mă'nșel cu asta mă pot înșela și cu altele! Afară, nu vreau să vă cunosc. Și tu, chiorule, care te-ai cățarat ca un cocoș pe cuptior, jos că-ți svârlă bățul în cap. Bulmaș, unde ești?...”

Și pentru că nimeni nu-l răspundea, oi-l chinulau ou tăcerea, domnul Glantzer apucă un scaun beteag. Ca o pasăre ciudată soaunul se învârti odată și căzu tocmă între copii.

Câteva țipete plesniră odată, de o durere ucigătoare.

Domnul Glantzer își oăută vesel și mulțumit — ca de o faptă măreață — învățăcelul care se uscaser; Halche leșinase deasupra coveții cu plămădeală, Max privea înspăimântat prin ochelarii a-burii suspinând ca un câne bătut, dar în iatac era liniște...

— „Bulmaș a Țiprei tu ai să-l pomenești, înaintea lui Dumnezeu pe nevrednicul de mine!... dar de ce tac, Bulmaș!?”

ION CALUGĂRU.

CHIAR AZI VOIU RĂDE

Chiar azi voi răde 'n hohot de mine și de toată
Durerea ce se sbate în piept înviforată,
Chiar azi voi răde 'n hohot de-un sbucium fără rost
Ce-și are 'n clipa asta în mine adăpost.

Chiar azi voi răde 'n hohot, căci astăzi chiar

[— fierbinte —

Ne-om soarbe împăcarea, o știu de mai nainte.

Și totuș eu continuu să sufăr și să-mi leg

De clipa asta viața, norocul meu întreg.

G. ROTICĂ

PE MARGINEA LUI DAUDET

Recitînd pe *Numa Roumestan* mi s'au evocat toate personajele lui Daudet. În această vreme de prefaceri omul politic e zeul zilei. Și Numa e omul politic prin excelență. Romanele lui Daudet cuceresc printr'o rară violență a personajilor, printr'un lirism ușor strecurat în povestire, printr'un umor suav, printr'o ironie specifică, printr'un stil colorat ce nu-l găsim la mulți poeți. Zola e robust până la repulsie. Flaubert e rectilin ca o linie matematică, Anatole France intelectualizat și subtil până la metafizică. Daudet e viril ca Zola, e liniștit ca Flaubert, și subtil ca Anatole France. *Le petit chose*, *Jack*, „*La petite paroisse*”, *Fromont et Risler* sunt un furnicar omenesc, în care pasiunile se izbesc ca forțe elementare. Suflete nepregătite, pline de ideal în fond, cu principii morale solide, biruiesc sau cad biruiți în lupta vieții. Două lumi bine definite se întrețes în opera lui Daudet: lumea de sus sensuală, materialistă, fanfaroană și egolistă, cea de jos cinstită, harnică, mai desinteresată. Nu altfel și în *Numa Roumestan*.

Numa e meridionalul svăpălat. Plin de curaj și gol de scrupule, cu o ușurință de a vorbi, în proporție cu superficialitatea ajunge în politică Ministru. E politicianul obișnuit, flecar și cu emfază. Mobil ca însăși pasiunea, înflăcărat ca soarele de la sud, amabil ca o curtezană, cutezător ca un gal, cucerește repede sufletul mulțimei, vesnic incapabilă să aprecieze. Alături de acest suflet neconsecvent, schimbător ca sufletul artistului, ce îmbracă repede haina împrejurărilor, trăia soția lui Rozalia. Dacă Roumestan este pasiunea, Rozalia este rațiunea. Sudul cu sufletul fantastic și himeric, turbulent și convulsiv, nordul cu pozitivismul lui, cu rațiunea și simțul realității, cu liniștea și calmul judecății sănătoase.

Rozalia condamnă structura sufletească a lui Numa, deci și pe a întregului Sud, pe care el îl rezuma „efervescent, mobil, tumultuos, ca o mare cu valuri”

La botezul fiului ei, micului Numa, îi face o părintească imputare: „Veți fi și tu un mincinos? Ți vei petrece și tu viața să trădezi pe alții și pe tine însuși, să sfărâmi inimile naive, care n'au altă vină, decât că te-au crezut și te-au iubit? Veți avea și tu nestatornicia ușoară și crudă, luând viața ca un virtuos, un cântă-

reș de cavatine? Și tu vei trafica cu vorbele fără să te neliniștească valoarea lor, acordul lor cu gândirea ci doar să sune și să strălucească?" Acesta e sufletul meridional. Alături de Numa e și Valmajour-ul, un cântăreț din tamburină în Provansa. Il făgăduiește Numa, idolul Sudului, un angajament strălucitor la Paris și pleacă la Paris, după Numa, vânzându-și via și oasa din Aps.

Acest artist de Sud, ce-ți amintește pe Dolabelle din Fromont ainé, ce trăiește pentru acele clipe de vanitate ce ți le oferă arta, atras de strălucirea Parisului, pleacă plin de nădejde în talentul lui și în Numa: Simplu, naiv, *ce m'est venu de nuit, en écoutant chanter le rossignou. Dans moi même, je me pensais: Comment? Valmajour..* colindă întreg Parisul zadarnic și în fața prietenului Numa pe care-l găsea totdeauna grăbit „il apuca un respect înspălmântător, înțelegea înșfășiț că avea în fața lui, pe unul din privilegiații pământului, această flință misterioasă, aproape himerică, puternicul mărțit, către care rugăciunile, dorurile, păsurile, nu se ridică de cât pe hârtie format mare, așa de înalt că cel de jos nu-l văd nici odată, așa de mândru, că el nu-și pronunță numele de cât cu o jumătate glas, cu un fel de teamă reținută și de ignoranță emfază: Ministrul". În sufletul entuziast al Valmajour-ului se petrece o tragedie din cele mai crude: falimentul talentului lui. Desrădăcinat din satul lui, tamburina nu era gustată la Paris și farandola era prea barbară, iar Numa un înconstant și mincinos. Și Numa și Valmajour-ul suferă de boala Sudului: entuziasmul năpraznic ce întunecă cugetarea practică. Oamenii cu sufletul plin de uimire, ce gonesc ca magii steaua idealului. Numa era o mașină cu resortul scurt, ce-l mișca doar un pas, doi. Trăia dus de senzație, fără emoțiuni adânci. Incapabil om politic. Suflet de suprafață, ușuratic și vanitos, nu putea să adâncească o problemă socială. Cade în mrejele unei artiste, se depărtează de soția-l virtuoasă și-și deapănă viața într'un ghem de minciuni sociale. Suflete de stradă, fără seriozitate lăuntrică, se aprinde ca o substanță din cele mai inflamabile. Daudet ne-a dat un roman de realități. Eroii lui sunt adevărați simboluri. Literatura lui purifică, idealizează. E dintre romanele lui, cel mai real.

Dacă adesea le lipsește eroilor o voință hotărâtă, în schimb le dă toată adâncimea sensibilității. Amănuntele îi fixează în cadrul real. Povestirea se deapănă natural. Omul politic de calibru mic, fără scrupule și fanfaron, e redat cu toată realitatea în Numa, simbol al vremurilor de azi.

CONST. GEROTA

NIMFA

— Frângându-mi trupu 'n iarbă și degetele 'n humă,
Simțiam albind în mine o 'nfiorată nea; —
Lumina imobilă a lunii îmi cernea
Beteala nupțială, prin părul meu de brumă.

Un spasm prelung mă strânse; și, strecurându-mi
[printre
Infierbântate coapse refluxul unor mări,
Simții — ponor de flacări — vuind de largi chemări,
O peșteră adâncă desăvârșită 'n vintre.

— Păduri întunecate de fiori și de dorințe,
Intreșându-și bolta frunzișului, ascund,
Subt umbre și arome, portalu 'ngust și scund
Ce 'ndrumă spre sanctuarul lăuntriceii ființe.

Nopti umede și calme, ce 'ngândurau abisul,
Dospind o viață nouă, mocnitei munci m'au smult:
Când, fulgerele cărnii, un necuprins tumult
Mi-au săgetat prin vine, cutremurându-mi visul.

..Și-acum, nemărginită, cu doruri chinuite,
Te-aștept — o, Pan! — stăpânul virilelor păduri
Desgrădinând izvoare și pomi sub pașii duri,
Spre mine-ți poartă lunca de coarne înfrunzite.

Aprinde 'n văgăuna ființii un cer de azur:
Și, sfărâmând portale și negre stalactite,
Pătrunde 'n grota caldă, și 'n ropot de copite,
Imi fecundează visul haotic și obscur!

CARTEA DE ARTĂ

*Note pe placheta „După melci”
de Ion Barbu, ilustrată de pic-
torul Teişanu.*

O discuție asupra cărților, nu ca valoare literară, ci ca valoare artistică, se poate face numai în străinătate unde cartea ilustrată există.

De câțiva ani încoace, producția cărții protejată de o hârtie exotică, suținută cu gravuri și scoasă în puține exemplare, pentru un public restrâns — a devenit considerabilă. Așa cum Wagner nu putea concepe opera ca o simplă manifestare muzicală, ci ca o punere în același plan a tuturor artelor, ca o sinteză — cartea a început să displacă mereu, pentru că se abătea dela această orientare, pentru că tăia în izolare. Cetitorul, rafinat de o librărie, devenită decisivă, nu mai vrea, în carte, simpla idee indiferent tipărită. Vrea litera care-l dezmiardă ochiul, îla prietenă la pipăit, gravura care ajută la înțelegerea cărții, sau la bucuria ei.

Că punctul de vedere din care judecăm cartea nu e nou, e de prisos să afirmăm. Monahii din chiliele evului-mediu, au înțeles că textul trebuie privit ca un mister, și izolat de public, așa cum se izola tragedia grecească, cu ajutorul corului. Miniaturile și gravura, înconjurau cartea cu tot atâta taină, câtă dădea vitralul colorat bisericeii. Cartea e un loc de înghesuș și împărțășirea are nevoie de ziduri și de obscur. Cu toate progresele cărții de artă, Elogiul nebuniei al lui Erasim, explicat cu gravuri de Holbein, stă în plocoare, plin încă de purpura bucuriei estetice.

Cu toate progresele cărții — problema izbutește încă să mă nedumerească. Plăcerea pe care mi-o dă cartea zăgrăvită, îmi pare câteodată — de ce n' aș spune-o? — o capcană. Este desenul sau gravura din carte făcută pentru înțelegerea și complectarea textului? Atunci declar insipid textul care poate fi explicat cu o scobitură de cuțit și care nu poate privi în cetitor decât prin lucrarea gravurii. Este gravura numai un adaos de artă, o paralelă, pentru plăcerea văzului, pusă lângă acela a lecturii? Atunci gra. ura e o complicație mai mult, un repaos nemotivat în timpul cetitului, un apel la alt simț decât la acela al atenției necesare textului. Asta înseamnă că volumul de literatură e considerat ca o floare fără miros. care trebuie tăvălită în parfumul lui Cotty, ca să poată căpăta preț.

Nu înțeleg volumul artistic, pentru cetitorul simplu și pentru prima ediție a unui autor. Cartea aceasta trebuie consacrată exclusiv textului pur și cetitorului. Cartea de artă poate începe — trebuie să înceapă — numai pentru cetitorii cari cunosc textul cărții, cari îl știu, aproape pe de rost, din ediția simplă. Un bibli-

ofil posedă — totdeauna din autorii preferați, acelaș volum în câteva ediții și, dacă volumul vulgar servește la citit, cel artistic servește numai la folletat. Cititorul acesta e presupus că are întregul text în memorie și că, în fața gravurei, se poate amuza, o poate raporta la peisajul de unde a plecat și poate întui locul unde se face sudura între arte — care e domeniul în care poate specula una și poate specula alta.

Numai așa cartea artistică nu poate păgubi literaturii.

B. FUNDOLANU.

SINGURĂTATE

Privesc de la fereastră peste deal
Cum păsările verii călătoare
Infig un vârf de suliță în zare
Cu sborul lor simetric și egal.

Și-așa cum stau privind printre zăbrele,
Cu ochii duși, par un întemnițat
Uitat de toată lumea și legat
Intr'ale gândurilor lanțuri grele.

Odaia-mi, de suspin spre infinit,
Suspînul mi-l îngână ca o vale.
Și mă privesc oglinzile ovale
Ca niște ochi mirați ce s'au lungit...

Arar, când vreau s'asvârlu în pustiu
Singurătatea mea ciudată,
Imi par, eu mie însumi, un sicriu
În care mortul a 'nviat de-odată ;

Și-așa cad iarăși în singurătate
Cum ar cădea un bulgăre 'ntr'o groapă
Și sufletu-mi se trage subt o pleoapă — :
Fereastră cu perdelele lăsate.

VLADIMIR STREINU

TEATRUL NAȚIONAL**PUTEREA INTUNERECULUI! 5 acte de Tolstoi**

Acel care se duce la teatru ca să urmărească dibăcia actorilor și mijloacele lor de expresie, precum alții au pasiunea de a urmări alergarea epelor la hipodrom sau bătăia cocoșilor la circ, vor încerca o mare dezamăgire.

„Puterea Intunerecului”, e jucată prost (în afară de străștoarele excepții care se numesc Morțun și Sârbu) iar piesa e clădită din copaci uriași ciopiiți și potriviți cu barda. E o piesă de teatru scrisă de un *mujic* pentru *mujici*.

În definitiv, ne punem foarte serios întrebarea dacă Tolstoi a scris o piesă de teatru, adică a ticluit o jucărie care să placă, și să-și aibe toată justificarea numai pe scenă. El a scris o broșură evanghelică, precum a mai scris altele, — dar pe care a destinat-o (probabil îndemnat de diavolul care a răs de multe ori tragic în Cristosul Rus) pentru încântarea oamenilor, teatrului. Și cum pe scenă nu se poate rosti de-adreptul: să nu ucizi, să nu râvnești la femela altuia, să nu preacurvești, a scris un roman evanghelic în cinci capitole dialogate.

„Puterea Intunerecului” intră ca o cărămidă bine potrivită în zidul înalt al sufletului tolstolan.

Preexistența conștiinței asupra procesului-verbal: iată drama lui Tolstoi.

Povestea se înțelege ușor: un mujic necinstește o fată, fură soția stăpânului său care e ucis de femela înnebunită, trăește cu fata vitregă a amantei, și apoi ucide pruncul lor în pivniță. Conștiința o are tatăl mujicului, un rus cu puține minți și care ar fi vrut să intre slujbaş la haznalele orașului — „pentru că noi sântem țărani, Nikita, și nu trebuie să ne scârbim...”

Toată această eșafodare de crime — și a piesei — își găsește prăbușirea nu mulțumită vre-unei uneite din afară, ci a *conștiinței* care asemenea porumbelului, coboară în ultimul act pe capul sfântului criminal.

Sufletul oare se recunoaște, se rescumpără astfel prin miracolul suferinței și al martirului.

F. ADERCA

CRONICA ARTISTICĂ

D. SERAFIM și SAVARGIN ?

Vechea clădire a plasticei noastre s'a năruit din temelii. jucându-și rolul de pregătitori ai unui public refractar spre arta adevărată, pictorii din bătrâna pleiadă au slujit rolul lor de apostolat cu vrednicie și conștiință mândrie.

Jertfira către care au mers e astăzi împlinită cu cea mai nemiloasă cruzime și ingrătitudine. Vremurile înfrâng fără milă pe acel ce nu știa să le înfrângă și în căutarea acelor „*marți izolați*” ele își satură pofta de a fi învinse distrugând pe toți acel ce limpezesc calea biruitorilor așteptați.

Carul vor fi aceștia nu știm. O tânără și viguroasă înfruzire e în tot cuprinsul plasticei noastre. Un suflet nou crește cu o ardore nebănuită pretutindeni în arta noastră și în această admirabilă desfășurare a forțelor vii de creare auzim glasul crâncinului ce ne vestește o epocă glorioasă, o *RENAȘTERE ROMÂNEASCĂ*, pe care o așteptăm cu toată încrederea și conștiința, la care ne dau dreptul indiscutabilele ei semne prevestitoare. E timpul dar să privim înainte, numai înainte, și să lăsăm în urmă pentru totdeauna pe acel carul fatal înmormântați se sbuciumă și mai vor să-și facă drum pe o cale ce de mult a încetat de a mai fi a lor.

Oâci unde sânt virtuțile artistice în baza cărora mai vin domnii D. Serafim și Savargin să lupte împotriva valului de proaspătă artă pe care îl aduce admirabila falangă de astăzi, glorioasa falangă de mâine?

Nimic din opera celor doi expozanți nu ne face să întrevădem cel mai neînsemnat semn de eventuală biruință. Opera lor a rămas definitiv în urmă, alături de epoca în care s'au ivit și s'au dezvoltat.

Respectuoși în fața muncii pe care totdeauna o stimăm, nu putem vedea însă acolo nimic mai mult și sufletul pe care îl căutăm și pe care îl pretindem ori cărei manifestări de artă e prea departe de noi ca să ne mai poată vorbi.

VICTOR ION POPA.

*) Primul la Atheneu, al doilea la Maison d'Art.

Coloare locală. — Cititorii își amintesc încă de poeziile ce au revelat numele d-lui I. Barbu; își amintesc de versurile lui dure, de viziunea lui plastică și de viața frenetică ce sbucnea de sub masivitatea formei. După o tăcere mai îndelungă, d. Ion Barbu re apare în literatură cu *Selim* și *Nastratin Hogea la Isarlac*, publicate în *Viața Românească*. Fondul elenic (*Eleusiniile*, *Dionisiaca* etc.) este înlocuit de data aceasta cu un decor oriental, iar în locul pulsului frenetic al vieții găsim virtuozitatea unei evocări balcanice, plină de cuvinte turcești și de atmosferă tembelă (ca să fim în notă). Cea ce domină aceste poezii e culoarea locală. Avem deci din belșug: *aferrim, alîș veliș, turbane, ibrișim, hai bragd bun, tibișir, iowsari* etc.

În ceiace privește culoarea locală și facilitatea cu care se obține, suntem însă dezabuzați nu numai dela *Orientalele* lui Victor Hugo sau dela poeziile lui Bolintineanu ci și prin o întâmplare personală.

Acum douăzeci de ani, în drum spre Atena, cu excursiunea studențească a lui Tocilescu, ne-am oprit o zi în rada Constantinopolului, fără a ne scobori. În schimb s'au urcat pe vaporul nostru negustorii turci. Reclamând un bacșiș două vindearea unui ciubuc, îi fu dat negustorului turc să se audă interpelat astfel de un student român:

— *Bacșiș, efendi? Ioc! Caraghioslăc, marafel, giugiuc, pacea, pușlamă, ciulamă, ghiordum, hatâr, falafastăc, caimac, sacăc, caldarâm, satâr, has, cărmăs, ciorbalăc, mof-tangsu, hai, calabalăc, sâctir, bre!*

Nu cred să fi văzut un cap mai speriat ca al turcului, stropit cu atâta culoare locală în propria lui țară. De atunci nu prea am însă multă încredere în culoarea locală.

S.

Duplex. — În unul din articolele din seria *Critica și literatura* am inserat poezia *Ioana*, încadrând-o în câteva observații. N'am dat numele autorului, pentru că nu ne interesa; poezia s'ingră ne servia la o demonstrație; numele I. Vinea n'o valorifica prin autoritate, nici n'o anula prin obscuritatea lui. Două zile după aceea, apărea în *Luptătorul* și apoi în *Aurora* (mi s'au trimis acasă încadrate în roș) articolul *Magistrul*, iscălit I. Vinea. După ce i-am publicat poezia, pentru a defini omul complet ne simțim obligați de a-i publica și proză din câteva pasagii mai expresive... „A împrumutat atitudinile și tonuri îndelung studiate în cărțile altora și, după o bătăleală atât de zadarnică, a eșuat, rămă, pe malul criticii. Rând pe rând, impresionist și analitic tardicul june încearcă să se paraziteze pe coada generațiilor literare în trecere și să dăinuiască subcutaneu... Când va cădea și din cămașele acestor doi pelerini, zarchelinatul critic are să-și întoarcă privirile și cărligele spre cei ce vin... Vremea și desamăgirea are să ni-l arate alături de copiii de față sugând biberonul iluziilor... E tragedia ratatului care ar fi devenit poate un bun subprefect dar corectitudinea exigibilă funcționarului a lipsit criticului Lovinescu atunci când a plagiat

pe Gourmont... Nu poți face să vibreze o vână de bou nici nu măsoară cu ea sensibilitatea altora. Cel mult te poți bate pe spate cu dânsa.*

Punct.

Cititorii noștri cunosc acum și pe poet și pe prozator, vrednic unul de altul. Mai apreciază și graba și tactul cu care prozatorul e în serviciul poetului.

Maturitate. — Într-o notiță din *Flacăra*, se citează următoarele rânduri ale lui Saint-Georges de Bouhélier pentru a mă combate: „Critica nu-și face datoria. Ii lipsește conștiința. Ea nu se ocupă să lege operele între ele. Ea face numai o dare de seamă a lucrărilor fără să se îngrijească de Inruderii și filiații.*” Și autorul notiții trage concluzia că „scriitorul francez are mai mult bun simț decât proprietarul *Zburătorului*.” Vai, proprietarul *Zburătorului* (cunoscutul grajd de cai de cursă) este de perfect acord cu Saint-Georges, și regretă că nu poate fi și cu d. Sân-Giorgiu; i se pare că impetuosul nostru fost colaborator citește grabit, scrie grabit și, că, în definitiv, ar putea proceda cu mai multă maturitate, mai ales acum când începe o serie de articole în această chestiune, din care primul a și căzut alături.

Două farse. — *Flacăra*: Ați văzut cum se petrec lucrurile la circ. Călărețul ostentiv coboară după cal și dă să se așeze pe un scaun, dar August cel prost, pe la spate, trage scaunul — și călărețul cade! „*Flacăra*” e veselă că a isbutit să ne tragă pela spate scaunul pe care ni-l oferise cu atâta insistență dd. I. Pillat și Horia Furtună. Știm, vișa e a noastră: nu acceptasem colaborarea la „*Flacăra*” în momentul în care ni se oferise, ci abia după ce ne-am convins că d.d. Pillat și Furtună își luaseră sarcina în serios.

Când am voit să ne așezăm pe scaun: dd. Pillat și Furtună plecașeră dela revistă! I-a fost dat tânărului Vintilă-Rusu-Șiriana care a umblat o iarnă întregă după o colaborare timidă la „*Cuvântul liber*” să declare că ne-a refuzat

nouă un manuscris!... Il rugăm să continue cu acest refuz... Ce figură putem noi face, într'adevăr, alături de dd. Ghica, Porsenna, Pora — și alți tauri ai literaturii române?...

„**Adevărul literar**”: Această farsă e vinovată pentru că e premeditată. Într-o notiță din „*Sburătorul*” scrisesem că românii n'au de ce să se bucure de succesele pariziane ale Marioarei Ventura, colegă la Comedia Franceză cu evreul român de Max, că, în definitiv, e o pagubă pentru noi și o dovadă a sărăciei viciei noastre artistice care nu poate reține în sânul talentelor remarcabile. „*Adevărul literar*” ne insultă precum că nu recunoaștem decât pe ovrei ca cei mai de seamă români în străinătate!... Dacă lipsa de gust măhnește, lipsa de inteligență trebuie să te facă să răzi!

Ne bucurăm de acest prilej ca să lărgim discuția.

E oare cu puțință să mai apară cu demnitate o foaie literară la a cărei direcție nu e *un literat*?

„*Adevărul literar*” are după propria mărturisire 40.000 de cititori. Adaogă oare acest lucru ceva la priceperea critică a d-lui A. de Heitz a cărui inteligență zămbitoare e născută și cultivată în vederea calamurului?

Să fie cititorii români bănușiți atât de imbecili?...

Ne adresăm d-lui Rosenthal, om de perpetuă energie; d-lui Const. Graur, om de gust și de frumoasă conștiință: farsa trebuie să înceteze, și cât mai curând — până nu prind de veste cei 40.000 de cititori!

F. A.

Volbura de Const. A. Siminei. Simbolul e o formulă de artă dificilă. E o imagine amplificată, accesibilă numai pentru acela care, abil, știe să treacă sentimentul prin frigiferul intelectualizării, fără ca prin aceasta să-i distrugă elementul-suport; emotivitatea. Altfel orice simbol rămâne un simplu aspect exterior nelnviorat de nici o intenție, subterană prin semnificație.

D-l A. Siminei are o stăruitoare predilecție pentru acest fel de poezie: îl persecută sau e persecutat. În întreg volumul se găsesc tit-

Iuri ca „*Lacul*”, „*Piramida*”, „*Orbul*”, „*Teacul*”, „*lanul pârdsii*”, etc... Autorul, printr-o lipsă de dexteritate specială, nelntreţesând vizibil materialul cu sufletescul, ne-a dat o serie de (le am putea zice) pasteluri uscate. Pe lângă aceasta scriitorul poartă ca altoaie cele mai protivnice influenţe: E m i n e s c u, Blaga, Voiculescu. „*Volbura*” e o antologie a defectelor acestora.

Versul liber şi versul plin este, alternant, atacat cu un succes egal. Şi dela prima filă şi până la cea din urmă cuvintele „volbură” şi „vultoare” se repetă obositor ca nişte refrenuri, fără ca cititorul să fi simţit acea dezorientare vijelioasă a uneia ori tragica putere ce ne târâşte în adâncuri a celeilalte; cuvinte cărora dacă le mai adăugăm încă vre-o câteva de un regionalism barbar cunoaştem întreg vocabularul poetic al D. A. Siminei. Facilitatea volubilă şi corectă a vesificaţiei d-lui A. Siminei ridică neliniştitoarea problemă a hotarelor dintre artă şi factură.

V.

„*Robirea sufletului*”, ultimul volum al d-lui Ion Agârbiceanu e o culegere de mici povestiri şi schite. Cunoaştem în părintele Agârbiceanu un iubitor al celor obidiţi: ne obişnuisem să-l vedem cu sufletul mereu plecat către cei în mijlocul cărora trăia. Uneori — fără să-l scădem — l-am judecat drept un creator de literatură regională; alteori — de pildă în „*Două iubiri*” — l-am socotit tendenţionist. Dar, în ambele împrejurări: fie că vorbea de ţărani, fie că-şi sublinia în scris o notă morală sau naţională, noi l'am privit ca pe unul dintre cei mai duiosi şi mai limpezii prozatori ai noştri.

„*Robirea Sufletului*” vădeşte în tr'o mai mică măsură, simpatia autorului pentru cei cari sufăr: în întreg volumul o singură schiţă („*Robirea Sufletului*”) aminteşte — şi aceasta incidental — de amărăciunea vieţii de colibă. În schimb se accentuează o preocupare morală („*Musca*”). Deasemeni, dragostea de odinioară a părintelui Agârbiceanu pentru simbolul biblic e vizibilă în volumul acesta prin scurta povestire sub titlul: „*Biserica Minunată*”.

Din actualele vremi de turbare prefacere socială d. Agârbiceanu a prins nimerite crâmpete — cum de pildă în „*Costumul*” (Se pun faţă 'n faţă două mentalităţi: una nouă de prefacere, care creşte triumfătoare şi alta învechită, care se încăpăţânează în menţinerea aceleiaşi stări).

În „*Flaşnetorul*” sau în „*Vanitas*” poate cele mai reuşite din „*Robirea Sufletului*” — notăm o puternică stăruinţă pentru simbol. Dealtfel, preocuparea aceeaşi o întâlnim încă şi în alte schiţe din volumul de faţă; uneori însă, ea se retează într'o uşoară talmăcire morală.

Cu toată sârguitoarea grijă — din ce în ce mai puternică în scrisul d lui Agârbiceanu — de a se feri de cuvinte neromâneşti ori construcţii locale, stilul acestui volum are câteodată asprimi de soiul acesta:

— „...E *jalusie* aceasta?

— *Jalusie*? Nu. E perfecţiunea.” sau;

„...O gură enormă (e vorba de muscă), monstroasă, mai groasă ca toate şase picioarele laolaltă socotite, un maş greţos care numai la extremitate are un punct mai solid...”

M. S.

SBURATORUL LITERAR

REVISTA LITERARA SAPTAMANALA

TABLA DE MATERIE

ANUL I — No. 1 — 26

POEZII

<i>Baltasar, Camil.</i> — Podgoria, in- ceput de iarnă	378	Nădejdi	204
<i>Pelsagiu</i>	410	Pe platra unei fântâni	299
<i>Spital de tuberculoși</i>	410	Un bun rămas	612
<i>Imagini din sanatoriu</i>	467	<i>Moscovici, Virgiliu.</i> — Mumia	120
<i>Convalescență</i>	521	Lampadoforul	314
<i>Tristeți de fizic</i>	550	Ghețarul	450
<i>Imagini din sanatoriu</i>	576	Mical	574
<i>Biciurescu, Alexandru.</i> — Bătrânii	190	<i>Movilă, Sanda.</i> — Oarba	208
<i>Ploae de toamnă</i>	351	Strelnul	288
<i>Lașimile</i>	428	Colanul de apă	528
<i>Noapte</i>	444	<i>Murnu, G.</i> — Odissea	227
<i>Balul</i>	553	Infinitul	475
<i>Bascovici, Șerban.</i> — Rapsodia tă- cerii	284	<i>Nanu, D.</i> — Cunoști profundul cântec	402
<i>Celarianu, Mihail.</i> — Oavoul	121	Credințe întârziate	604
<i>Ideal</i>	180	<i>Narlı, C.</i> — Toamna	140
<i>In catedrală</i>	313	Era o floare albă	482
<i>Cred</i>	395	<i>Petrescu, Camil.</i> — Ideea	131
<i>La mare</i>	447	Mana	234
<i>Ore târzii</i>	505	Veșnicie	275
<i>Focul</i>	522	Amiază de vară	347
<i>Pădurile</i>	598	Vis de anemic	419
<i>Cosma, Mihai.</i> — Homo	163	Cearța	442
<i>Vulturul</i>	325	Un lumină pentru Kicalkem	491
<i>Mînerul</i>	407	<i>Protopopescu, Dragoș.</i> — Replica la sonetul Veneției	164
<i>Fulgii</i>	447	Cărți vechi	329
<i>Iarnă</i>	506	<i>Rally, Al.</i> — La Rentrée	269
<i>Noapte</i>	596	La mare	361
<i>Nimfa</i>	621	<i>Relgis, E.</i> — Trenul	449
<i>Dominic, A.</i> — Diamantul	44	<i>Romanescu, Marcel.</i> — Noapte de Crăciun	85
<i>Visul</i>	136	Cântec	251
<i>Dorian, Emil.</i> — Căntece pentru Lelioara 289, 323, 352, 371, 402, 471		Pocăința	828
<i>Stropul</i>	420	Scoala	570
<i>Dialog</i>	443	Intre paseri	613
<i>Copilăria</i>	565	<i>Rotidă, G.</i> — La pădurar în codru	59
<i>Pădurea</i>	588	O voce de astă vară	89
<i>Eftimiu, V.</i> — Așa te port în mine	10	Poteca părăsită	157
<i>Credințe întârziate</i>	504	Dușmanii	179
<i>Sfârșit de primăvară</i>	590	Te-ai dus	240
<i>Primăvară rea</i>	614	Tu nu auzi molizii	283
<i>Farago, Elena.</i> — Renunțare	3	Ușa	328
<i>O nouă Magdalenă plânge</i>	83	În ceasul judecării	350
		Și azi ca totdeauna	376

O nu, nu pentru tine	421	Stănțe	215, 268
La punte	475	Psalm	408
Abia lcol colo o vorbă	504	Valerian, I. — Toamna	154
Sân-Giorgiu, I. — Dumnezeire .	219	Cercul	306
Sfârșit de toamnă	262	Iarna	408
Scurtu, Alexandrina. — Focul . .	62	Albatrosul	451
Și eu	156	Vin caravanele	515
Ascultî?	909	Liniste	541
Durerea mea e țara cenușie .	433	Flacăra	564
Imi este gândul	448	Velea, Andrei. — Tostol	233
Săviu, G. — Toamnă	357	Mănușa	305
Tristete	455	Bala de soare	385
Noapte	597	Vladimir Streinu. — Inerare .	141
Snare, Alice. — Te'nșell de crezi .	17	Terține	268
Iubește-mi	107	Biruînța	433
S'a așternut	184	Nopti	455
În paroul meu	251	Pe sufletul meu	516
Oglinzi sparte	351	Singurătate	623
Sămânța fericiții	448	Terziman, Al. — Amurg de to-	
Siamatiad Al. T. — Amintirea .	48	amnă	240

NUVELE, SCHIȚE, POVESTIRE, STUDII

Aderca, F. — Spiritul latin	524	celor	277
Erori fecunde	551	Movilă, Sanda. — Pata de umbră	405
Idee și stil	572	Cel din urmă vis	452
Criza scriitorului român	590	Viață	594
Batașaria, N. — Vechiul Toma . .	86	Marino Moscu, Constanța. — Ul-	
Turoia Junilor Turoi	102	timul acord	324
Valora	236	Fantazie	422
Nea Nița	353	Nanu, D. — William Shakespeare	13
Brăescu, Gh. — Oale sparte	11	Gânduri	469
Oâni de război	37	Papadat-Bengescu, Hortensia. —	
Țăranii noștri	63	Gestul	5
Soldatul Busuloc	85	Chinezul	108
Între camarazi	119	Balaurul	252
Cele două școli	133	Stigmatul	542
Criminalul	182	Expoziția d-nel Delavrancea-	
Burdulea	231	Dona	571
Furgonul	307	Pelta, I. — Simplitate	506
Superstiție	348	Petrovici, I. — Aristizza Roma-	
Dol vulpoi	397	nescu	60
Contabilitate dublă	445	Popescu-Telega, Al. — Ramon Pe-	
Manșonul țafel Leonora	498	rez de Ayala	209
Toasturi cazone	517	Literatura spaniolă contem-	
Călugăru, Ion. — Dăutarul și șer-		porană	330
pele	165	Miguel de Unamuno	379
Între copii	526	Protopopescu, Dragoș. — Englezii	
Odată	615	în călătoriile critice	477
Cair, Gh. — Vedenia	90	Relgis, E. — Umanitarism și re-	
Ciomac Em. — Simfonia IX a lui		ligie	70
Beethoven	185	Arta abstractă	182
Gustav Mahler	216	Sân-Giorgiu, I. — Georg Kaiser	21
Condora. — O vedenie	336	Arta regel și reforma dra-	
Glucos. — Note și impresii li-		matică în Germania	137
terare	577	Soare, Alice. — Domnița de ghiță	424
Omenirea și binefăcătorii ei	600	Tajrali, O. — Săritura fratelui	
Iov, D. — Urmașul	472	Anton	205
Jean, V. Al. — Amintiri despre		Fata lui Assarhadon	300
Cerna	65, 158	Vissarion, I. C. — Averele răpo-	
Lungeanu, M. — La podul dra-		satului	508

EPILOGURI

<i>Lozinescu, E.</i> — Sburătorul literar	1	921, 945, 369, 393
Luca Ion și Ion Luca	57	Critica și literatura
Radu Cosmin	81	417, 465,
Em. Bucuța	105	489, 513, 537, 561, 585
Lucian Blaga	129, 153, 177	Poetului necunoscut
Reversibilitate	201	441
Ion Minulescu	225, 249, 273, 297	Anticipații literare
Hortensia Papadat-Bengescu		609
		<i>Papadat-Bengescu, Hortensia.</i> —
		Salutul
		33

CRONICI LITERARE

<i>Gerola, Const.</i> — Daudet	619	Șimțiri rostite, Flori galbene	144
<i>Fundoianu B.</i> — Alex. Macedonski	483	Cronici italiene, Zilele din	
De-a Nioa a lui Ștefan la Mal-		urmă ale căpitanului Parvu,	
larmé	529	In închisorile turcești	169
<i>Iorgulescu, Mihail.</i> — Catastrofa.		Ion Trivale	192
Țapul, Pan	18	C. Hogoș	290
Poetul Brătescu-Voinesti	49	Ion Dragoslav	361
Ferestre luminate, O viață.		Zamolxe	456
Serenada din trecut	73	<i>Lozinescu, E.</i> — Ion Trivale	195
La Fontaine și Molière	99	Condora	264
V. Al. Jean	122	<i>Valerian, I.</i> — Tudor Pamfile	265
Răbunarea lui Moș Antohi,			

CRONICA IDEILOR

<i>Fundoianu, B.</i> — Epilogul mat-		Belphegor	31
chului Carpentier-Dempsey	45	Renan în țara românească	358
Vulgarizare	96	Intre Franța și Germania	386
Dreptul de a oți	142	Teorii	412
Un aspect al educației	191	Note dintr'un sertar	456
Probleme vesele: învăța-		Criza	507
mântul	241	Scuze lui Nietzsche	598
Interview cu un Cuban	285	Cartea de artă	619

CRONICĂ TEATRALE

<i>Aderca, F.</i> — Moartea Cleopatrei	24	Brândușa	315
Nevestele domnului Pleșu	52	Inelul	339
Bunbury	76	La telefon	364
Săptămâna luminată	101	Hero și Leandro	388
Diavolul	125	Extemporalul	413
Grupul „Poesis”	146	Moartea lui Dante	434
Nora	173	Glauco	460
Regele	174	Masca	485
Suprema forță	197	Răbunarea lui Molière	486
O noapte furtunoasă	220	Ruy Blas	532
Un domn pribeag	246	Strigoi	554, 579
Noi oameni	267	Serenada din trecut	603
Cidul	268	Puterea Intunerecului	624
Mărgeluș	291	<i>L., E.</i> — Chemarea codrului	51

CRONICI ARTISTICE

<i>Pictor Ion Popa.</i> — Cristoloveanu,		Ștefan Popescu	293
Viscount, Barabaș	148	Lazăr și Brătășanu	316
Horațiu Dimitriu	171	Ipollit Strâmbu și N. Vermont	341
I. Pavelescu	199	N. Constantinescu, Ionescu-	
Adam Bălțatu	227	Doro, Pan Ioanid și Rosen-	
Utimele expoziții	544	bluth	364
Expoziția dela Ateneu	266	Ghiță, Ghenea, Molda, Ma-	

rio Ledda	389
Artachino	416
Pilotti, Orhidan, Kimon Loghi	436
Thorend, Bulgaras, Tempeanu	462
Asociația elevilor de belle-arte	531
Canisius	509

D-na Dona, Olga Greceanu,	
Nina Arbore	556
Salonul de toamnă	581
Luola Rechenberg, Florian,	
Țincu, Horia Boamba	604
Serafim, Savargiu	625

I N S E M N Ă R I

F. A. — Ai noștri alure	560
Războiul mediocrităților	560
Noi și Unguri	608
Două farse	627
A. B. Mythomnie	31
Les condamnés à mort	151
Biruințe și înfrângeri	463
Apocalipsul	535
Ciomas, Em. — Un răspuns re-	
vistelui Muzica	438
M. C. — Și nouă-s toate	150
C. G. — Revistomonia	127
M. I. — în literatură	26
Filosofia revoluției	27
În jurul operei lui Durkheim	28
O sută de ani dela manifest-	
atul romantismului	29
Mercure de France	29
Revue des deux mondes	30
Ideea europeană	54
Conferența	55, 104
Descentralizare intelectuală	56
Arhiva	79
Viața românească	79
Einstein	80
Aspecte și direcții literare	103
Cocostăroul albastru	127
Părgă	128
Muzica	128, 272
Disciplina poetică	152
Unanimitismul	152
Paul Valéry	176
Critica spiritului german	176
Masaryk	177
Convorbiri literare	200, 487
Rochia albă	224
La vie universitaire	249
Feminismul la Negri	248
Dostolewski	248
Scriitorii și iubirea	248
Simbolizii noștri, Cultul urii,	
Romantism industrial	271
Încercări italiene, Autori de	
modați, Robinson Crusoe	272
Roma	295
Muzica orbilor, Teatrul pari-	
sian, O. Densușianu	295
Însemnări din zile de luptă	318
Două romane istorice, La pas-	
sante, Un precursor al Di-	
fyinei Comedii	320
Probleme religioase în Rusia	

bolșevică, Târgul de mostre	
din București	343
Un nou academician	343, 344
"Egalitatea"	367
Les pensées de Machlavel	464
La Fayette și M-me de Staël	487
Rabelais	487
Poulot în Italia	488
Ramuri	512
E. L. — O nouă bibliotecă de	
popularizare	
Idea Europeană	128, 818
Al. Cazaban	151
Jocul apelor	175
Convorbiri literare	200
Anuarul soc. lit., Gr. Alexan-	
drescu"	200
Palătele, Em. Bucuța	224
O Tatrail	294
Închisorile turcești	319
Emil Dorian	343
Comedia adolescenței	345
Flacăra	367
Cooperativele literare	368
Polemica mărunță	391
N. Iorga	393
Emil Dorian și F. Aderca	415
Cortina Teatrului Național	415
Dela cortină la literatură	416
Lumea oopilor	463
Din lumea Islamului	488
Directoratul d-lui Eftimiu	511
Genius local	585
Critica științifică	559
Ioan Slavici	559
Prozatorii noștri	584
E lată rău	606
Un om ironic	607
Coloare locală, Duplex	626
Maturitate	627
C. N. — Oedip la Colona și Alcesta	70
O istorie din alte vremuri	103
Note despre Anglia	103
D. N. — Poemele despărțirii	150
G. S. — Mistica roză	391
H. P. B. — Comemorare	512
Curiozități literare	534
Tot et moi	583
I. V. — I. G. Opreșan	487
M. S. — Robirea sufletului	628
V. — Volbură	627

EDITURA „ANCORA“ ALCALAY & CALAFATEANU

BUCUREȘTI — No. 4, STRADA SMĂRDAN No. 4

A APARUT :

DOMNUL DEPUTAT

ROMAN ISTORIC ȘI DE MORAVURI, CU EPISOADE
DIN SÂNGEROASA EPOCĂ A RĂSCOALEI
PLUGARILOR (1907)

de **V. DEMETRIUS**

AUTORUL CUNOSCUTELOR ROMANE : ORAȘUL BUCURIBI,
DOMNUL COLONEL, TINEREȚEA CASANDREI
ȘI PĂCATUL RABINULUI

Deputatul și moșierul Marin Voiculescu la me-
dic. — Indurerat și îndrăgostit. — Antisemitism
în Moldova. — Inceputurile rasvrătirii țărănești. —
Intinderea și grozăvia răscoalei. — Aleșii națiu-
nii la Caffé Chantant. — O răsburare feroasă. —
Poreclita „Pițigoiul“, de 16 ani. — Ciocniri între
armată și răsculați. — Sdrobirea fără milă a
revoluției. — Voiculescu părăsit de nevastă. —
Urmărirea presupușilor „Instigatori“. — Nuntă,
afaceri și amor. — Liniște de cimitir, la țară.

LEI 20.—

De vânzare la toate librăriile din capitală și provincie

CENTRALA „MISSIR”

SOCIETATE ANONIMĂ CAPITAL LEI 50.000.000

• 41, STRADA LIPSCANI, 41 •

Succursale: BUCUREȘTI — Str. Lipscani, 22 și Calea Victoriei, 110

In țară: Ploești, Buzău, Galați, Brăila, Focșani, Constanta,
 Timișoara, Brașov, Cluj, Cernăuți, Chișinău, Oradea-Mare,
 Arad, Târgul-Mureș, Râmnicul-Sărat, Pitești, Craiova,
 Turnu-Severin, Târgoviște, Botoșani.

Cel mai bine asortat cu ultimele noutăți pentru sezon

Atelier de Croitorie de primul rang pentru Dama și Bărbat

♦♦♦ Prețuri mai eficiente ca oriunde ♦♦♦

S'a deschis Centrala

MARILOR MAGAZINE**La PALATUL NOUTĂȚILOR**

STRADA PARIS, No. 10

Succursale: Brezina-Mare, Lugoj

MATĂSURI :• LENA-**IURI :• PÂNZETURI****ARTICOLE de MARIAJ****: GALANTERIE :**

Mare Raion de

FURNITURI de MODE**INCĂLȚĂMINTE, etc.****Prețurile excepționale**? **Gamați delicioase :**

produse ale

BOMBONERIEI : :**: : RENAISSANCE**

cari se găsesc în detalii la

COFETĂRIA RENAISSANCE

STRADA PARIS, 10

și la toate succursalele

MISSIR

DIN ȚARĂ

— En Gros la Fabrica —

STR. POPA-TATU, 45